

BELÜGYMINISZTERIUM
Határórség Politikai Csoportfőnöksége

15.

SZIGORÚAN TITKOS!

Kl.: 00947/1967.

043

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
az 1995. évi LXV. tv. 18. § (2)
bekezdésére figyelemmel.

**A BM Határórség
Kerület Politikai Osztály
ÜGYRENDJE**

Kl.: 00947/1967.

bekezdésére figyelemmel. sz. példány

Jóváhagyom!

SZABÓ GUSZTÁV s. k.,
vezérőrnagy
a BM Határórség
országos parancsnoka

SZIGORÚAN TITKOS	
Beérkezési szám: 42-228/67.	
Évközlés: 1968. I. 10.	Lapok száma: 1 füzet
Ügyintéző:	

A BM HATÁRÓRSÉG
KERÜLET POLITIKAI OSZTÁLY
ÜGYRENDJE

I.

A BM HATÁRÓRSÉG KERÜLET POLITIKAI OSZTÁLY

1. A Kerület Politikai Osztály a kerületparancsnokságon és az alárendelt alegységeknél működő politikai szervek középfokú irányító és ellenőrző szerve. A kerületparancsnoknak van alárendelve, aki a politikai osztályvezetőn keresztül irányít.

A politikai osztály katonai szerv és egyben része az MSZMP apparátusának. A politikai munkások állami és pártfunkcionáriusok. Munkájukban rendelkeznek mindazon jogokkal, amelyek a pártapparátust megilletik.

2. **A politikai osztály felelős**

az MSZMP KB, valamint az MSZMP Határórségi és Kerületi Bizottsága határozatainak, a belügyminiszter és helyettesei, az országos parancsnok, politikai csoportfőnök, kerületparancsnok parancsai, rendeletei, utasításai, a szabályzatok egységes végrehajtásáért, a személyi állomány politikai neveléséért, politikai-erkölcsi helyzetéért.

3. A politikai osztály alapvető feladata

az MSZMP irányvonalának érvényesítése és határozatainak végrehajtása, a személyi állomány eszmei-politikai egységének, az alegységek és szervek ezen alapuló összehangolt tevékenységének, szoros együttműködésének, szilárd katonai és szolgálati fegyelmének, magasfokú erkölcsi állapotának biztosítása, a kommunisták és pártunkívüli katonatömegek mozgósításával, a BM többi szerveivel, a társ fegyveres testületekkel és más állami, társadalmi szervekkel, a határ menti lakosság széles körű bevonásával, a kerület területén a Magyar Népköztársaság államhatárának őrizetére, védelmére, a határforgalom ellenőrzésére való mozgósítás minden külső és belső ellenséges tevékenységgel szemben.

4. A politikai osztály feladatai

Biztosítani, hogy a személyi állomány ingadozás nélkül kövesse a párt politikáját. A személyi állomány nevelését az osztályön tudat elmélyítése, a szocialista hazafiság és proletárnemzetköziség erősítése, az éberség fokozása és a katonai titok megőrzése érdekében folytatni;

- a harcckészültség állandó fokozása érdekében mozgósítani a kommunistákat és rajtuk keresztül a pártunkívüli katonatömegeket a törvények, szabályzatok betartására, a parancsok, utasítások végrehajtására, a szolgálati és kiképzési feladatok teljesítésére, a fegyelem erősítésére;
- elősegíteni az egyszemélyi vezetés rendszerének szilárdítását és a parancsnoki munka színvonalának fejlesztését, az emberekrl való gondoskodást és a párt káderpolitikájának betartását;
- ápolni a Varsói Szerződésbe tömörült szocialista hadseregek és a baráti államok határőrségei fegyverbarátságát, erősíteni a társ fegyveres erők és testületek közötti kölcsönös bizalmat és testvéri együttműködést;
- a törzzsel közösen szervezni, irányítani és ellenőrizni a honvédelmi nevelőmunkát. Szélesíteni a lakossággal való kapcsolatot;
- megszervezni az MSZMP Központi Bizottsága és az MSZMP Határőrségi és Kerületi Bizottsága határozatainak végrehajtását. Rendszeresen részt venni a pártszervek munkájában, a

párthatározatok előkészítésében, a végrehajtásuk megszervezésében és ellenőrzésében. A pártszervek és a KISZ KB határozatainak megfelelően segíteni és ellenőrizni a KISZ-szervezetek munkáját;

- a parancsok és szabályzatok szerint irányítani, ellenőrizni, illetve végezni a személyi állomány szocialista szellemű nevelését, az agitációs és propagandamunkát, a kulturális nevelést és a kétoldalú tájékoztatást;
 - irányítani és ellenőrizni az alárendelt politikai helyettesek munkáját, az egyszemélyi vezetők politikai tevékenységét, általánosítani a politikai munka tapasztalatait, elemezni az erkölcsi-politikai állapotot, a fegyelmi helyzetet, a személyi állomány hangulatát;
 - végezni a szocialista versenymozgalom politikai előkészítését, részt venni értékelésében, biztosítani a jó tapasztalatok általánosítását, az élenjárók és kiválók népszerűsítését;
 - szervezni a kerületnél folyó szakköri és öntevékeny művészeti munkát, a filmvetítést, a rádió, televízió és egyéb kultúreszközök felhasználását, a klubok tevékenységét, a sajtóellátást, a könyvtérjesztést;
 - megszervezni a hősi halottakkal, a szolgálatteljesítés közben elhalálozottakkal, a megrokkantakkal, nyugállományúakkal kapcsolatos és egyéb szociális ügyek végrehajtását;
 - megtervezni és szervezni háború idejére a kerület politikai szervek és politikai helyettesek mozgósítási feladatait, az egységek harci alkalmazásával kapcsolatos pártpolitikai munkát. Az erre vonatkozó terveket, okmányokat naprakész állapotban tartani;
 - biztosítani a politikai munkával kapcsolatos pénzügyi, anyagi, technikai eszközök rendeltetésszerű felhasználását.
5. A politikai osztály feladatát a belügyminiszter által jóváhagyott állománytábla szerinti szervezésben végzi.

6. A politikai osztály szervei:

- osztályvezető,
- osztályvezető-helyettes,
- főelőadó (2 fő),
- előadó (2 fő),

- kultúr-tiszt helyettes,
- kultúr gépkocsi parancsnok,
- nyilvántartó tiszt helyettes,
- raktáros (sor),
- mozigépészek (sor),
- fotólabor kezelő (sor),
- gyors- és gépíró.

II.

7. A kerület politikai osztályvezető feladata és hatásköre

A politikai osztályvezető feladatát a kerületparancsnok közvetlen irányítása mellett végzi. A kerület egész személyi állományának szolgálati előljárója.

A politikai osztályvezető a kerületparancsnok helyettese.

A politikai munkával összefüggő feladatok végrehajtására parancsot, utasítást, intézkedést adhat ki a kerületparancsnokság szerveinek, az alegységparancsnokoknak és a politikai helyetteseknek.

Feladata:

- irányítani és ellenőrizni a politikai osztály, a kerületparancsnokság többi szerve, az alegységparancsnokok és politikai helyettesek politikai nevelőmunkáját, a párt-, KISZ-határozatok, a parancsok, szolgálati, kiképzési és nevelési feladatok végrehajtását;
- politikai munkával biztosítani az alegységek magas fokú harc-készültségét, és annak állandó fenntartását. A kerület beosztottait — a kerületparancsnok-helyettesek kivételével — magához rendelni, beszámoltatni, illetve a szolgálati út betartása nélkül fogadni;
- rendszeresen jelentést tenni a kerületparancsnoknak a kerület politikai helyzetéről, a személyi állomány hangulatáról, a hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának állapotáról. Tájékoztatni a kerületparancsnok-helyetteseket, az illetékes pártszerveket;

- javaslatot tenni a hatáskörébe tartozók beosztására, előléptetésére, kinevezésére, kitüntetésére;
- rendszeresen beszámoltatni az osztály beosztottait, az alegységparancsnokokat, politikai helyetteseket az elvégzett munkáról, folyamatosan ellenőrizni azok tevékenységét;
- elkészíteni a politikai osztály munkatervét, szervezni a politikai osztály együttműködését a kerületparancsnokság többi szervével, a belügyi, társ fegyveres testületekkel, a katonai, igazságügyi és más állami, társadalmi szervekkel. Irányítani és ellenőrizni a lakosság körében folyó honvédelmi és állambiztonsági propagandamunkát;
- biztosítani a politikai apparátus tagjainak politikai és katonai fejlődését, magas fokú munkafegyelmét;
- irányítani, szervezni és ellenőrizni a hivatásos és sorozott állomány marxista—leninista oktatását, az agitációs, propaganda-tájékoztató és kultúr-tömegmunkát;
- biztosítani és megszervezni a kerületparancsnokság tisztjei, az alegységparancsnokok és politikai helyettesek politikai nevelőmunkával kapcsolatos elméleti és módszertani ismereteinek fejlesztését;
- irányítani a szocialista versenymozgalom politikai előkészítését, általánosítani a tapasztalatokat, megszervezni a kiválók és élenjárók népszerűsítését;
- segíteni a kerületnél folyó kádermunka helyes elvek szerinti végrehajtását;
- a politikai munka eszközeivel biztosítani az operatív szervek és a kerület többi szerve közötti szoros munkakapcsolatot;
- segíteni a kerület személyi állománya anyagi és egyéb problémáinak megoldását, intézkedni a hibák kijavítására;
- megszervezni a kulturális normában biztosított anyagi és pénzeszközök helyes felhasználását és elosztását.

8. A kerület politikai osztályvezető helyettesének feladata és hatásköre

A politikai osztályvezető helyettes feladatát közvetlen a politikai osztályvezető irányítása mellett végzi. A politikai osztály beosztottainak szolgálati előljárója.

A politikai osztályvezető távollétében gyakorolja mindazon jogokat, melyek a politikai osztályvezetőt megilletik, kivéve a kerületparancsnok-helyettesi teendőket.

Feladata:

- megszervezni és koordinálni a pártszervezési munkaterületen jelentkező feladatokat és a hatáskörébe utalt egyéb teendőket;
- biztosítani a kerületparancsnokság hivatásos állományának bevonását a politikai nevelőmunkába. Rendszeresen feladatokat, instrukciókat adni részükre, segíteni és ellenőrizni a megszabott feladatok végrehajtását;
- irányítani és ellenőrizni a közvetlen alegységek politikai munkáját;
- segíteni és személyesen részt venni az értékelő munka végzésében, javaslatokat kidolgozni a politikai nevelőmunkával kapcsolatos tervek összeállításához, parancsok, utasítások kidolgozásához, az ellenőrzések végrehajtásához;
- előkészíteni a politikai osztály által szervezett értekezleteket;
- elkészíteni a határidős jelentéseket és beszámolókat. Gondoskodni, hogy az osztályon folyó adminisztrációs munka megfeleljen a szabályzatoknak. Megszervezni a megjelent parancsok, utasítások ismertetését az osztály tagjaival;
- javaslatokat tenni a politikai osztály beosztottai és politikai helyettesek személyi ügyeiben.

III.

**A KERÜLET POLITIKAI OSZTÁLY VEZETŐI ÉS SZERVEI
ALÁRENDELTSÉGE**

9. A kerület politikai osztályvezető közvetlen irányítása alá tartozik:
 - a politikai osztályvezető helyettes,
 - az agit. prop. tájékoztató és kultúr főelőadó, előadó,
 - gyors- és gépíró.
10. A kerület politikai osztályvezető helyettes közvetlen irányítása alá tartozik:
 - a pártszervezési főelőadó, előadó,
 - a közvetlenek politikai helyettesei.

11. Az agit. prop. táj. és kultúr főelőadó közvetlen irányítása alá tartozik:
 - az agit. prop. táj. és kultúr előadó,
 - a kultúranyag nyilvántartó és raktáros,
 - fotólabor kezelő,
 - tv-szerelő.

12. Az agit. prop. táj. és kultúr előadó közvetlen irányítása alá tartozik:
 - a kultúrtervezőhelyettes és gépkocsi parancsnok,
 - mozigépészek.

IV.

A KERÜLET POLITIKAI OSZTÁLY SZERVEINEK FELADATA

13. A Kerület Politikai Osztály agitációs, propaganda- tájékoztató és kultúr főelőadó (előadó)

A kerület politikai osztályvezetőnek van közvetlenül alárendelve.

Feladatai:

- az érvényben lévő utasítások és párthatározatok alapján szervezni és irányítani a kerületnél folyó agitációs, propaganda-, tájékoztató és kultúrmunkát, személyesen részt venni a feladatok végrehajtásában;
- megszervezni a személyi állomány körében folyó kommunista nevelést, terjeszteni a szocialista erkölcsi normákat és elveket, elősegíteni a szocialista hazafiságra és a proletár nemzetköziségre való nevelést, a határőrizeti szolgálatot, kiképzést elősegítő politikai munkát, a kulturális, esztétikai nevelést, a burzsoá polgári, kispolgári nézetek, szokások elleni harcot, az antiimperialista propagandát;
- tanulmányozni és elemezni a párt- és KISZ-tagság, a személyi állomány hangulatát, erről tájékoztatót készíteni az előjáró szervek számára. Megszervezni a párt- és KISZ-alapszervezetek, a személyi állomány tájékoztatását a párt határozatairól, fontosabb állásfoglalásairól. Taggyűlések, pártnapok, politikai tájékoztatók megtartásához anyagot biztosítani;

- megszervezni és segíteni a személyi állomány politikai oktatását, kidolgozni annak tartalmi és módszertani javításával kapcsolatos intézkedéseket, javaslatokat;
- tanulmányozni, segíteni és ellenőrizni a kerületnél folyó agitációs munkát, annak tartalmi és módszertani javítására konkrét javaslatokat kidolgozni, megszervezni az agitátorok érvekké váló ellátását és továbbképzését;
- megszervezni a személyi állomány körében folyó tömeg-propagandamunkát, a rendszeres tájékoztatást és az időszerű politikai kérdések ismertetését;
- szervezni, segíteni a területi párt-, állami, tömegszervezetekkel és társ fegyveres szervekkel a honvédelmi és állambiztonsági propagandát;
- önállóan kezdeményezni és segíteni a vezetési elvek alkalmazásait a párt- és KISZ-szervezetek, a hivatásos állomány munkájában;
- részt venni az agitációs, propaganda-, tájékoztató és kulturális nevelőmunkával kapcsolatos előterjesztések, párt-, KISZ határozati javaslatok, parancs- és utasítástervezetek és egyéb anyagok kidolgozásában;
- megszervezni, irányítani a szakköri, öntevékeny művészeti munkát, a filmvetítést, a rádió, tv és egyéb kultúreszközök rendeltetészerű felhasználását, a nemzeti, nemzetközi, katonai ünnepélyek és szocialista szertartások méltó megünneplését. Szervezni és segíteni az alegységek KISZ-klubjai munkáját;
- szervezni és irányítani, ellenőrizni a személyi állomány (és a hivatásos állomány családtagjai) körében folyó kulturális nevelőmunkát. Ellenőrizni a kulturális eszközök rendeltetészerű felhasználását, javaslatot tenni pótlására. Utalványozási joggyakorlást végezni a kultúrányag-nyilvántartó felé;
- összefogni és irányítani a könyv- és sajtó ellátást, felhasználását, a könyvterjesztést. Megszervezni az „A HAZÁÉRT” című lap levelező-hálózatát;
- gondoskodni a kerületek hősi halottai emlékének és a határőrség harci hagyományainak ápolásáról, szervezni az anyaggyűjtést a csapatmúzeum számára;
- személyesen irányítani a kultúrányag-nyilvántartó tiszteltes és raktáros, a kultúrgépkösi parancsnok, mozigépké-

szek és fotólaboratórium-kezelő, valamint a tv-szerelő munkáját;

— irányítani a kerület zenekara művészeti munkáját.

14. A Kerület Politikai Osztály pártszervezési főelőadója (előadója)

A pártszervezési főelőadó (előadó) a kerület politikai osztályvezető helyettesnek van közvetlenül alárendelve.

Feladata:

- megszervezni, ellenőrizni és segíteni a kerület párt- és KISZ-szervezeteinek munkáját a határozatok végrehajtásában, a munka hatásának javításában. Összegyűjteni a tapasztalatokat és javaslatokat tenni azok felhasználására. Végezni a politikai munka szervezési feladatait, segíteni a parancsok, utasítások feldolgozását, végrehajtását;
- részt venni a párt- és KISZ-szervezetek gyakorlati munkájában, a kerület párt-, KISZ-bizottság határozat-tervezetei ki-munkálásában, a végrehajtás megszervezésében, a Szervezeti Szabályzat előírásainak megvalósításában, a párt- és KISZ-szervezetek belső életének fejlesztésében, a pártpolitikai munkára vonatkozó előterjesztések, beszámolók, parancsok, utasítások összeállításában;
- szervezni, segíteni a parancsnokok, politikai helyettesek tevékenységét, általánosítani és terjeszteni a politikai munka jó tapasztalatait, gondoskodni a módszerek tökéletesítéséről, a harcckészültség, a szolgálat, kiképzés, az erkölcsi-fegyelmi helyzet javítása érdekében;
- rendszeresen figyelemmel kísérni és értékelni a személyi állomány erkölcsi-fegyelmi helyzetét és hangulatát, a harcckészültséget és szolgálati fegyelmet károsan befolyásoló jelenségek megszüntetésére javaslatot tenni, figyelemmel kísérni a szocialista törvényesség betartását, segíteni a katonai közösségek erősítését és felhasználását;
- ismerni a szocialista versenymozgalom helyzetét, részt venni annak politikai előkészítésében, a tapasztalatokat összegyűjtve javaslatot tenni a jó módszerek általánosítására, az élenjárók népszerűsítésére;
- rendszeresen vizsgálni és kutatni azokat az okokat és körülményeket, amelyek elősegítik a büntettek, vagy fegyelmi vétések elkövetését;

- megszervezni, összehangolni a katonai igazságügyi szervekkel a bűncselekmények és fegyelmi vétségek megelőzése érdekében végzett politikai nevelőmunkát, jogpropagandát;
- figyelemmel kísérni és segíteni a területi párt- és állami szervekbe bevásárlottak, vagy megbízottak munkáját, tapasztalataikat és javaslataikat jelenteni;
- tanulmányozni, szervezni, elősegíteni a belügyi és társ fegyveres testületekkel, a területi párt-, KISZ-, állami és társadalmi szervekkel és a helyi lakossággal való kapcsolatot, együttműködést;
- ismerni a személyi állományról való gondoskodás állapotát, a panaszok és kérelmek intézésének módját, jelenteni azzal kapcsolatos tapasztalatait és javaslatait.

15. A Kerület Politikai Osztály kultúr-tiszthelyettese

A kerület agitációs, propaganda, tájékoztatási és kultúr előadójának van alárendelve.

Feladatai:

- irányítani és szervezni, ellenőrizni a személyi állomány közötti, és segíteni a lakossággal közösen végzett kultúr-munkát;
- szervezni és ellenőrizni a kerületnél folyó könyvtármunkát;
- szervezni és ellenőrizni a kerületnél a filmvetítéseket, film-szemináriumokat, ankétokat;
- végezni a hivatásos állomány soraiban a közönségszervező-tevékenységet és ellátni a klubhelyiségek szervezői, irányítói munkáját;
- személyesen irányítani és szervezni a kultúrgépkocsi parancsnok, a mozigépészek munkáját.

16. A Kerület Politikai Osztály kultúrgépkocsi parancsnoka

A kerület agitációs, propaganda, tájékoztatási és kultúr előadójának van alárendelve.

Feladatai:

- részt venni az alegységeknél folyó kulturális nevelő munkában, segíteni a polgári lakossággal közösen végzett kultúr-munkát;
- szervezni és végrehajtani az alegységeknél a könyvtármunkát és az ezzel kapcsolatos feladatokat;

- megszervezni és ellenőrizni a kerületnél történő filmvetítés-sel kapcsolatos feladatokat.

17. A Kerület Politikai Osztály kultúryanag nyilvántartója

A kerület agitációs, propaganda, tájékoztatási és kultúr főelőadónak van alárendelve.

Feladatai:

- az érvényben lévő utasításoknak megfelelően a kultúryanagokat bevételezni, tárolni, illetve kiadni;
- az utasításoknak megfelelően végrehajtani a kultúryanagok rovincsolását, az alegységekhez kiadott anyagok állapotának ellenőrzését és pótlását;
- irányítani a kultúryanagraktáros munkáját.

18. A gyors- és gépíró

A kerület politikai osztályvezetőnek van alárendelve.

Feladata:

- legépelni a politikai osztály, a PB és KISZ-bizottság tagjai által elkészített anyagokat. Gondoskodni azok ügyviteli szabályzat szerinti elkészítéséről;
- vezetni a sokszorosítási naplót;
- átvenni az ügyviteli szervtől a titkos és nyílt ügydarabokat, azokról referálni az illetékes vezetőnek és belső leírás alapján eljuttatni az ügyintézőknek;
- kiadni a politikai osztályról útbaindítottaknak a menetlevelet, vezetni a menetlevelek nyilvántartását;
- nyilvántartani a határidőket;
- felvételezni a politikai osztály irodaszer-ellátmányát.

V.

VEGYES RENDELKEZÉSEK

19. Politikai osztályvezető helyettes a nyugati és déli kerületeknél van rendszeresítve. A többi kerületnél és az ö. z.-nál az osztályvezető helyettes feladatát a politikai osztályvezető hajtja végre. E kerületeknél a politikai osztályvezetőt távollétében az osztály ezzel megbízott valamely főelőadója helyettesíti.

20. A jelen ügyrendben foglaltak értelemszerűen vonatkoznak az ö. z. és az országos parancsnokság közvetlen z. politikai alosztályaira.
21. A kultúrútszthelyettes feladatát a baráti viszonylatú kerületeknél és az ö. z.-nál a kultúrgépkocsi parancsnok hajtja végre.
22. Pártszervezési előadó csak a nyugati és déli kerületeknél van.
23. A Kerület Politikai Osztály — a kerületparancsnokság és a kerületi pártbizottság féléves terve alapján — havi munkatervet készít, melyet a parancsnok hagy jóvá.
24. A kerület politikai osztályvezető havonta munkaértekezletet, hetenként koordinációs értekezletet tart. Az alegységek politikai helyettesei részére havonta, vagy szükség szerint értekezletet hív össze.
25. A politikai osztály és szervei együttműködnek a BM és más társ fegyveres, állami és társadalmi szervezetekkel. Az együttműködés az állami és a szolgálati titok védelme betartásával történik. A politikai osztályvezető szervei nevében a beosztottak az ő engedélyével jogosultak állást foglalni. A kapcsolat tartásánál a fő elv, hogy általában azonos szinten folytathatnak tárgyalást, levelezést.
26. A helyi lapoknak, rádióknak és egyéb hírközlő szervezeteknek adandó tájékoztatóhoz szakvéleményezést, riport és fényképfelvételek készítéséhez engedélyt a politikai osztályvezető ad.
27. A politikai osztály tagjai kötelesek egymást és a kerületparancsnokság többi szerveit a kölcsönösen érintő kérdésekben tájékoztatni.
28. A politikai osztályvezető évi szabadságát a kerületparancsok engedélyezi, de jelenteni kell a politikai csoportfőnöknek. Az osztály beosztottaiét a politikai osztályvezető engedélyezi.
29. A politikai osztály és tagjai kötelesek megőrizni az állami és szolgálati titkokat képező iratokat, adatokat és a titkos ügykezelésre vonatkozó szabályok szerint kezelni.

Budapest, 1967. szeptember 21.

Dr. ÁBEL LÁSZLÓ s. k.,
ezredes
a BM Határőrség
politikai csoportfőnöke, orsz. pk. h.